

Kansallinen Lääkeinformaatioverkosto 2024–2026

Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua -työryhmä, kokous 5/2024, MUISTIO

Aika: Torstaina 21.11.2024 klo 14-15:30

Paikka: Microsoft Teams -kokous

Kokouksessa läsnä:

Essi Kariaho, puheenjohtaja, Pharmaca Intelligence Oy

Minna Nissilä, sihteeri, Orion Oyj

Marja Forsell, Duodecim Oy (15:11 asti)

Elsi Similä, Fimea

Ilona Niittynen, HUS-apteekki

Outi Lapatto-Reiniluoto, HUS

Jouko Savolainen, Itä-Suomen yliopiston apteekki

Ville Valkonen, Kliinisen farmasian seura (14:56 asti)

Ville-Matti Mäkinen, Suomen Proviisoriyhdistys ry

Erja Niemi, Pirkanmaan hyvinvointialueen sairaala-apteekki

Kolme nostoa kokouksesta

1. Lääkealan toimijoiden toimenpiteet ympäristökuormituksen vähentämiseksi etenevät monella saralla; pientyöryhmän kv-artikkeli lääkelaastareiden hävittämisestä valmistuu pian.
2. Lääketieto digitaalisissa hoitopoluissa ja terveyssovelluksissa -työryhmän yhteenveto lääkealan sovelluksista hyvässä vaiheessa.
3. Kokouksen jälkeen: Biologisten lääkkeiden lääkevaihdoista on saatavilla useita laadukkaita ja käytännönläheisiä koulutuksia ja kirjoituksia, joiden laatimisessa tämänkin työryhmän jäsenet ovat olleet osallisina.

1. Kokouksen avaus

Työryhmän puheenjohtaja Essi Kariaho avasi kokouksen klo 14:02 ja toivotti työryhmän jäsenet tervetulleiksi vuoden 2024 viidenteen kokoukseen.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esitys: hyväksytään esityslista kokouksen työjärjestykseksi. Päätös: Hyväksyttiin esityslista.

3. Työryhmän toimintasuunnitelman toimenpiteiden ja kehittämisprojektien tilanne

Digitaalisten hoitopolkujen ja niillä hyödynnettävien työkalujen kehittäminen:

Lääketieto digitaalisissa hoitopoluissa ja terveyssovelluksissa / Ville-Matti Mäkinen, Julia Lumijärvi, Tuomo Heinonen, Päivi Kiviranta, Tarja Pajunen, Raimo Ojala, Auri Sääskilahti

Ville-Matti Mäkinen näytti Lääkesovellukset-yhteenvetodokumenttia. Sovelluksien ryhmittely on alustavasti tehty 10 sovelluksen osalta, lähteenä Google play. Tietoa sovelluksesta-kohdasta on koottu tietoa sovelluksen ominaisuuksista. Haku on tehty hakusanoilla lääke, lääkäri, apteekki. Yhteenvetoon on otettu pääasiassa suomalaisella nimellä löytyneet (noin 30). Yhteenvetoon on koottu kenelle sovellus on suunnattu, latausten määrä, ominaisuudet ja kategoria. Keskitytty nimenomaan lääkehoitoon liittyviin sovelluksiin.

Digipolkuja on tarkasteltu niiltä osin, missä lääkeasiat ovat osana. Sovellukset sisältävät esim. muistutuspalveluita ja mittausten seurantaa.

Seuraavassa vaiheessa käydään läpi lisää sovelluksia, ja mietitään uusia kategorioita. Listaa laajennetaan valikoiden myös ulkomaisiin sovelluksiin. Joissain tapauksissa terveyssovellukset ovat hyvin lähellä lääkesovelluksia.

Jatkossa selvitetään sovellusten hyötyjä sekä haasteita, kuten käytettävyys, luotettavuus ja tietojen ylläpito.

Tehokas ja toimiva lääkeinformaatio hoitoketjun eri vaiheissa –tarkistuslista / Raimo Ojala, Ville Valkonen, Jukka K. Korpela, Jouko Savolainen

Ville kertoi, ettei aiheesta ole päivitettävää. Tarkistuslista julkaistiin keväällä Lääkehoidon päivänä. Raimo Ojala toimitti Reuma-lehden 2_24 artikkelikopion, jossa esitellään lääkehoidon tarkistuslistaa. Artikkelin on nähtävillä Teams-työtilassa.

Lääkkeiden ympäristö- vaikutukset: Jatkotyö edellisen kolmivuotiskauden jälkeen: Kansainvälinen julkaisu aiheesta Lääkelaastareiden hävityskäytännöt ja tiedonsaanti / Outi Lapatto-Reiniluoto, Piia Siitonen, Henna Kyllönen

Työ etenee ja kv-artikkeli lääkelaastareiden hävityskäytännöistä on hyvässä vauhdissa, tarkoitus julkaista tämän vuoden puolella. Tämän artikkelin pohjalta kootaan myös suomenkielinen tietopaketti.

Tiedon tuottaminen ajankohtaisista ja tarpeellisista aiheista lääkkeiden käyttäjille: Biologiset lääkkeet ja biosimilaarit & apteekkien lääkevaihto / Kristiina Airola, Jouko Savolainen, Eveliina Manninen, Henna Kyllönen

Kristiina kertoi ennen kokousta, että jo aikaisemmin on sovittu, että biologisten lääkkeiden apteekkivaihdosta tiedotetaan vielä uudestaan ennen vuodenvaihdetta, jolloin vaihto laajenee useisiin avohoidon biologisiin lääkkeisiin.

Henna kertoi ennen kokousta, että biologisten lääkkeiden lääkevaihtoa koskevat materiaalit on nostettu Apteekkariliiton Salkku-palvelussa jäsenapteekkeille ajankohtaisena asiakasviestinnän materiaaleina kieliversioineen. Lisäksi apteekkeille ollaan lähettämässä paperimuotoinen tiedote lääkevaihtoon liittyen.

Myös reumapotilaille, diabeetikoille (etupainotteisesti), ja esim. kotihoitajille olisi hyvä suunnata tietoa. Toive on tullut potilaille annettavasta flyer- tyyppisestä infopaperista. Apteekkariliitto (Henna Kyllönen) ja Fimea (Päivi Kiviranta) työstävät tätä.

Yli 30 000 lääkkeiden käyttäjää on tulossa lääkevaihdon piiriin, kun lääkevaihto laajenee

vuoden vaihteessa.

Duodecimin Terveyskirjaston artikkelia mahdollisesti päivitetään.

Kehitysprojekti/toimenpide tekoälyn, kuten esim. Chat GPT:n haasteista ja hyödyistä lääketiedon hyödyntämisessä / Ville Valkonen, Elsi Similä

Elsi näytti sivustoa: SOTE tekoälyn ekosysteemi
<https://digifinland.fi/sote-tekoalyn-ekosysteemi/>

Sivustolla on jaettu hyvinvointialueiden vinkkejä, miten tekoälyä on hyödynnetty. THL ja HUS ovat mukana, ja oman organisaationsa voi ilmoittaa myös mukaan.

Alkuvuoteen tulossa suunnittelupalaveri.

Lääketietovaranto

Elsi Similä kertoi, että hanke on mennyt ministeriön hankesalkkuun.

Hyvinvointialueiden resurssimuutosten myötä kyselytutkimuksen tai selvitystyön toteuttaminen käytössä olevista lääketietokannoista ja -palveluista hyvinvointialueilla / Ilona Niittynen, Erja Niemi

Tarkoitus on kyselytutkimuksella kartoittaa valtakunnallisesti, minkälaisia lääketietokantoja ja -palveluita eri hyvinvointialueilla on käytettävissä tällä hetkellä ja selvittää, ovatko lääkeinformaatioresurssit jakaantuneet tasaisesti eri hyvinvointialueiden kesken. Asiaa on suunniteltu, ja mietitty, saisiko yliopiston opiskelijoista apua työstämiseen esim. farmasian aiheen lopputyönä. Ville Valkonen lupasi toimittaa yliopiston kontaktitietoja ja opintojaksojen aikatauluja työryhmälle.

4. Terveiset koordinaatioryhmän kokouksesta sekä lääkeinformaatioverkoston työryhmien puheenjohtajien ja sihteereiden kokouksesta (Essi)

- Kansallisen Lääkeinformaatioverkoston toiminnan julkisuus- ja avoimuusperiaatteet on hyväksytty. Toimintaohje löytyy [Innokylästä](#).
- Hyväksytty aiopaperi: "Muistilista vastaanotolle valmistautumiseen ja ohje osallistamisen tukemiseksi"
 - On tunnistettu tarve tuottaa materiaaleja sen tueksi, että lääkkeen käyttäjä voi valmistautua vastaanotolle lääkehoidon näkökulmasta ja ammattilaiselle lääkkeen käyttäjän osallisuuden tukemiseen. Tavoitteena on turvallisen lääkehoidon varmistaminen ja osallisuuden vahvistaminen. Lääkkeen käyttäjän muistilistan julkistus tapahtuisi Lääkehoidon päivänä 13.3.2025, ammattilaisen ohjeen valmistuminen maaliskuuhun 2026 mennessä. Työssä hyödynnetään olemassa olevaa materiaalia. Tarja Pajunen toimii projektin yhteyshenkilönä.

- Muistutettiin Kummien toiminnan tärkeydestä työryhmien toiminnan edistämisessä. Painotettiin että työryhmien väliset vierailut ja viestitys ovat tärkeitä, ja niitä toivotaan lisää.

Terveiset työryhmistä

Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöillä on työtehtävän edellyttämä lääkehoidon osaaminen -työryhmä:

- Turvallinen lääkehoito-oppaassa on päivitystarpeita, jotka on viestitään koosteena STM:lle. Lisäksi keskusteltiin Kansallisesta suosituksesta, miten lääkehoidon osaaminen varmistetaan. Lisätietoa löytyy Innokylästä.
- Kansallinen suositus lääkehoidon teoriaosaamisen varmistamisesta on valmistunut

Tutkimus ja seuranta -työryhmä:

- Työn alla on ollut kysely verkoston tavoitteiden toteutumisesta, tästä toimitetaan kooste työryhmien puheenjohtajille.
- Lääkeinformaatioverkoston tutkimusstrategia päivitetty, käsitellään joulukuussa koordinaatiotyöryhmän kokouksessa.
- Potilaiden osallisuus rationaalisessa lääkehoidon tutkimuksessa, aiheesta ollut sessio Vaikuttavan tutkimuksen päivillä

Lääkkeen käyttäjän osallisuus varmistaa lääkehoidon osallistumisen -työryhmä:

- Työryhmä mukana järjestämässä lääkehoidon päivää (Kestävä ja vastuullinen lääkkeiden käyttö)

Lääkealan viestijät:

- Mukana järjestämässä lääkehoidon päivän 2025 viestintää

Ajantasainen lääkitystieto muodostaa perustan järkevälle lääkehoidolle-työryhmä:

- Työryhmä on sitoutunut Kanta-lääkityslistan kehittämiseen.

5. Muut asiat

- Lääkehoidon päivä 13.3.2025, klo 13.00–15.15
- Lääkeinformaatioverkoston yhteistapaaminen 8.4.2025 iltapäivä (Teams)

Poliittinen päätös itsehoidon myynnin vapauttamisesta tulossa lähiviikkoina. Keskustelu etäneuvonnasta kiihtyy, mikäli myynti laajenee apteekkien ulkopuolelle. (Jouko). Marja Forsell kommentoi, että erityisesti mikäli ryhmän 2 ja 3 lääkkeiden myynti vapautuu apteekkien ulkopuolelle, lääkeneuvonnan järjestämisessä paljon haasteita.

Alkuomavastuun korotusehdotus ja sen kommentointi ollut esillä Kuluttajaliitossa. Lausunto löytyy Kuluttajaliiton nettisivuilta. (Julia)

Annosjakeluselvitys meneillään, Opas toimijoille julkaistaan kohta. Oppaaseen pystyy vielä vaikuttamaan. Yhteyshenkilönä Päivi Kiviranta. (Elsi)

Riskilääkeluokitusta tarkennetaan syöpälääkkeiden suhteen. (Elsi)

Ympäristöasiat paljon esillä lääketieteen opetuksessakin, positiivisuutta tulevaisuuteen kannattaa luoda (Outi). Lääkejäte-kriteerit ovat tarkentuneet.

Kiitettiin pientyöryhmien jäseniä ja Essiä puheenjohtajuuden hoitamisesta kuluneena vuonna.

6. Seuraavat kokoukset

- Ensi vuonna järjestetään neljä kokousta (kaksi keväällä ja kaksi syksyllä).
- Ensi vuoden kokousajat ilmoitetaan Doodle-äänestyksen perusteella. Huom! Äänestys on auki 6.12.24 saakka. <https://doodle.com/meeting/participate/id/dNpPgNNa>
 - 14.5.2025 klo 9-11
 - 1.10.2025 klo 9-11
 - 26.11.2025 klo 9-11

7. Kolme nostoa kokouksesta

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.19